

weinig flexibele vakkensysteem laat weinig ruimte voor een ervaringsgerichte of onderzoekende aanpak. Het onderwijs is een resultaatgericht systeem, waarin meetbare vakkennis meer aandacht krijgt dan zoekende communicatie.

Het is op zijn minst opmerkelijk dat de kloof tussen de onderwijscultuur en de artistieke cultuur tot uiteenlopende reacties leidt langs artistieke en kunsteducatieve zijde: van 'Het onderwijs is geen interessante werkplek, laten we onze energie dus maar elders investeren' tot 'De leraren bakken er niets van. We doen het best in hun plaats, en misschien nemen ze ons voorbeeld ooit wel over'. De eerste reactie komt vooral voor bij artistieke organisaties, die ervoor kiezen om de artistieke aanpak veilig te stellen en de kerntaak dus buiten de schoolmuren te realiseren, zelfs als men met kinderen of jongeren werkt. Voor kunsteducatieve organisaties of educatieve werkingen van o.a. theatergezelschappen is de school echter het gedroomde terrein om hun kerntaak te realiseren. Waar anders bereik je immers zo gemakkelijk zoveel kinderen en jongeren? Opvallend is dat je in deze hoek minder hoort morren over het schoolsysteem. Men legt er zich in zekere mate bij neer. Waarom hoor je bijvoorbeeld zo weinig vragen stellen over de zin van omkaderingen die beperkt zijn tot één lesuur? Omdat men anders niet alle leerlingen kan 'bedienen'? Omdat men vreest dat de school dan wel de concurrentie zal uitnodigen om de klus te klaren? Ook met de aanmaak van lesmappen bij schoolvoorstellingen speelt men in op de vraag van scholen. Maar waarom zijn die dikwijls zo betuttelend? Waarom nemen ze vaak de leerkracht van begin tot eind bij het handje?

En alsof dat allemaal nog niet genoeg is, heeft Kunst in Zicht nu ook een boekje gemaakt om 'kinderen van 6 tot 8 jaar te laten kennismaken met alle aspecten van theater, met de codes die gebruikelijk zijn bij een theaterbezoek en met de verschillende soorten theater die ze mogelijk kunnen meemaken'.

DE WONDERLIJKE THEATERT(R)IP VAN TON EN THEA

Leuke tekeningetjes, woorden als 'schouwburg' en 'het podium' netjes onderlijnd, een verhaaltje met ridder Ton en prinses Thea (heeft u 'm?) in de hoofdrollen, waarbij ridder Ton heel veel uitleg geeft aan de onwetende prinses Thea, die onder meer vraagt welke spelletjes de toneelspelers spelen, waarop Ton 'lachend' antwoordt: 'Ze spelen geen spelletjes. Ze doen alsof! Ze vieren

een verjaardag, zonder dat er iemand echt jarig is! Of ze spelen dat een man dood gaat. Maar ook dat is niet echt. En Thea, als je een prins ziet met een harnas op het podium... weet dan, dat hij verkleed is als een prins!' (p.6) Een beetje verder leert Thea nog van Ton dat je in het theater stil moet zitten en niet mag snoepen.

De wonderlijke theatert(r)ip van Ton en Thea, Kunst in Zicht, 2003

Gesteld dat *De wonderlijke theatert(r)ip van Ton en Thea* al een antwoord zou zijn op een vraag vanuit het onderwijs, dan nóg is dat geen reden om een stel als literatuur verpakte stereotiepen af te leveren. Op de begeleidende *theatertrip*-affiche staan zinvolle didactische wenken en omkaderingsmethodieken voor de onderwijzers, maar ik stel voor dat ze die gebruiken zonder het bijhorende boekje.

De wonderlijke theatert(r)ip is een vorm van theatereducatie die alle kwalen van het onderwijs assimileert: het boekje is belerend, betuttelend, clichématig, fantasieloos... kortom, alles wat kunsteducatie niet zou mogen zijn. Waarom heeft men niet gewoon de belangrijkste theaterwoordschat en -codes op een rijtje gezet als geheugensteuntje voor de leraar, eventueel aangevuld met enkele methodieken? Waarom al die nutteloze verpakking? Waarom wordt er in het algemeen niet meer gewoon degelijke informatie gegeven aan de leerkrachten: enkele hoofdlijnen of aandachtspunten, bijkomende informatie en materiaal dat zijwegen aanbiedt (literair, beeldend, filosofisch, maatschappijkritisch...), en eventueel enkele didactische tips? Waarom vertrouwt men er niet op dat de leerkracht daar wel zélf een goede les mee kan opbouwen? Achtergrondinformatie bij een voorstelling hoeft dikwijls niet méér te zijn dan de informatie die nogal wat gezelschappen voor hun publiek bij de vrije voorstellingen op een blaadje afdrukken, eventueel aangevuld met een interview met de makers. Of waarom niet gewoon de persmap doorgeven aan geïnteresseerde leerkrachten?

Naast informatie bij de voorstelling is er minstens evenveel nood aan meer algemene, systematisch opgebouwde achtergrondinformatie over allerlei aspecten en vormen van theater.

THEATER. HANDBOEK VOOR TONEELMAKERS EN TOESCHOUWERS

Het boek dient zich aan als 'een informerende

handleiding bij theater maken' (p.15). Het is opgebouwd uit zes hoofdstukken: de auteur, de dramaturg, de regisseur, de acteurs, de techniek, de voorstelling. Elk hoofdstuk is onderverdeeld in paragrafen en eindeloos veel korte subparagrafen. Het resultaat is een soort woordenboek van het klassieke theater, met tamelijk wat aandacht voor historiek. De fragmentaire opbouw laat geen ruimte voor de ontwikkeling van ideeën en de inhoud sluit nauwelijks aan bij het hedendaagse theater in al zijn mogelijke gedaanten.

Eugene van Aerschoot & Hugo Meert, Theater. Handboek voor toneelmakers en toeschouwers, Garant, Antwerpen-Apeldoorn, 2003

FIGUUR[EN]THEATER

Dan getuigt dit bescheiden boekje met bijhorende video in opdracht van CANON Cultuurcel van meer visie. Tuur Devens, figurentheaterkenner en leraar, start zijn voorwoord als volgt: 'Deze uitgave gaat over figurentheater. Maar niet over figurentheater in de klas. Dus geen kant-en-klare lessen, geen lesmodellen, geen poppenkaststukken om in de klas op te voeren, geen kopiëestukken of strategieën om zelf te schrijven en te spelen, zelfs (bijna) geen didactische en pedagogische adviezen.' (p.1) De uitgave wil achtergrondinformatie geven en de lezer warm maken voor het genre. Dat gebeurt aan de hand van algemeen informatieve hoofdstukjes (met veel aandacht voor geschiedenis en visies), enkele 'kaders' waarin het werk van enkele belangrijke kunstenaars wordt voorgesteld, videofragmenten uit figurentheaterproducties van de voorbije tien jaar, een uitgebreide adressenlijst en dito bibliografie.

Tuur Devens, Figuur(en)Theater, CANON Cultuurcel Departement Onderwijs, 2002

Al te dikwijls vertrekken kunsteducatieve organisaties van het beeld van de onbekwame, hulpeloze leerkracht. Misschien klopt dat beeld wel grotendeels indien men de invulling van 'kunsteducatie' beperkt tot 'actieve muzische vorming'. Maar dat is dan even eenzijdig als een uitsluitend kennismatige invulling. Bovendien zijn er heel wat zinvolle vormen van exploratie en communicatie mogelijk zonder dat er 'muzische activiteiten' bij te pas komen, ook als het over kunst gaat: de waarneming aanscherpen, vragen stellen, hypotheses formuleren, informatie opzoeken, overleggen, resultaten ordenen en presenteren, een oordeel motiveren en toetsen aan dat van iemand anders... Waarom wordt het onderwijs zo weinig aangesproken op de zaken waarvoor het wél de